

בבא קמא מה

עניין: אין ריבוי אחר ריבוי אלא למעט

הליכות עולם שער ד' פי"ד

או איפכא במיעוט אחר מיעוט. ועוד איך נראה מרבוים⁶⁸ דאתו למעטי ובמיעוטים דאתו לרבוים. יש לומר דכשאומר מיעוט⁶⁹ הוא מרבה בזה האופן. המיעוט האחד שאומר במשל ממעט ארבעה אנשים מפעולה חוזר המיעוט השני וממעט השנים מהם אם כן הוא מרבה האחרים שיעשו הפעולה הנזכרת. וכן בריבוי אחר ריבוי הראשון משמע ריבוי כללי בא הריבוי השני לומר וזה הריבוי אינו משמע כללי אלא פרטי במה שמרבה ולא בדבר זולתו, כך נראה לי:

זהר שלח ח"ג דף קסח ע"א

חיי שרה מלחא שנה ועשרים שנה ושבע שנים • מלחא דלחיה חשבון רב כתיב ציה שנה זעירו דשנין חד לזעיר ליה • שבע דלחיה חשבון זעיר חסגי ליה ורבי ליה דכתיב שבע שנים • ת"ח דלא רבי קב"ה אלא לדזעיר לא לזעיר אלא לדרבי • זכאה לחיה מאן דלזעיר גרמיה צהאי עלמא כמה לחיה רב צעלויא צההוא עלמא • צלבושיהון דההיא גופא • חי רבי חי רבי כמה חדותן מלין מנו רב מתיבתא • זכאה לחיה מאן דלזעיר גרמיה צהאי עלמא כמה לחיה רב ועלמא צההוא עלמא והכי פתח רב מתיבתא-מאן דלחיה זעיר לחיה רב • ומאן דלחיה רב לחיה זעיר • דכתיב (נראשית כג) ויהיו

דברי ישראל לרה"ק ממודזיץ

ולא אועיר אלא לרבי עי"ש. וז"ש אין ריבוי אחר ריבוי בתורה כמעין. אלא למעט לזה שהוא מעט ושפל ונמוך בעצמו. ואין מיעוט אחר מיעוט בתורה אלא לרבות. לזה שרעתו גבוה עליו והוא רב וגדול בעיניו. שהר"ת מניחים אותו והולכין ממנו ור"פ:

אין ריבוי אחר ריבוי אלא למעט. (ב"ק מ"ה). ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות. (שם פ"ו) י"ל עפ"י הירוע מוזה"ק. מאן דרב הוא זעיר ומאן דזעיר הוא רב. עי"ש (שלח קס"ח א') זה"פ אין ריבוי אחר ריבוי אלא למעט. חיינו מאן דרב הוא זעיר. ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות. חיינו מאן דזעיר הוא רב:

א"י בפשוט כמרז"ל (אבות) מהדרבירם שהתורה נקנית בהם במיעוט ד"א במיעוט תענוג כו'. וכארז"ל לא כל המרבה בסחורה מחכים. זה"פ אין ריבוי אחר ריבוי בתורה אלא למעט. חיינו במיעוט ד"א במיעוט תענוג כו'. ואין מיעוט אחר מיעוט בתורה. אלא לרבות כשמרבה בד"א ובתענוג כנ"ל לא כל המרבה בסחורה מחכים:

אן יאמר עפ"י מרז"ל (ילקוט פ' אך ע"ו). כל המרבה כבוד שמים וממעט כבוד עצמו כו' כבודו מתרבה. וכל הממעט כבוד שמים ומרבה כבוד עצמו כבודו מתמעט. עי"ש. זה"פ אין ריבוי אחר ריבוי בכבוד עצמו. אלא למעט שכבודו מתמעט. ואין מיעוט אחר מיעוט בכבוד עצמו. אלא לרבות. שכבודו מתרבה. וד"פ:

א"י עפ"י פשוט. כמרז"ל עה"כ הון מהכל ימעט וקובץ על יד ירבה. אם עושה אדם תורתו חבילות חבילות מתמעט. ופי' רש"י ז"ל שם דגרים הרבה ביחד ואינו מחזיר עליו ומשכת. ואם קובץ על יד ירבה. עי"ש (מס' ע"ו י"ט) וז"ל אין ריבוי אחר ריבוי בתורה אלא למעט. חיינו מי שעושה תורתו חבילות חבילות ואינו חוזר שמשכת ומתמעט כנ"ל. ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות. חיינו לקובץ על יד מעט מעט ומחזיר על למידו. ועי"ו ירבה בתורה שזוכר כל מה שלמד כמובן:

א"י על מרבה נכסים מרבה דאגה ואץ להעשיר שהכל מעט לו. ז"ש אין ריבוי אחר ריבוי בנכסים אלא למעט. יותר שמרבה בנכסים ואץ להעשיר יותר מעט היא לו. ובהיפך השמח בחלקו ומסתפק במיעוט. אין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות. יותר שמסתפק במיעוט יותר השפע מתרבה לו:

א"י עפ"י דאיתא בס' הישר לר"ת שער י"א וז"ל הבורא אחד והנבראים רבים וכל אשר ירחקו הנבראים מן הבורא ירבו. וכל אשר יקרבו ימעטו. כאשר הענפים רבים והעיקר אחד וכל אשר ירחקו הענפים מן העיקר ירבו וכל אשר יקרבו ימעטו כו'. וע"כ הרשעים רבים כפי רחם מן הבורא ית"ש וצדיקים מעטים מפני קרבתם לעיקר וכו'. ובעבור זה צריך האדם להשתדל ולהיות מן המעטים כי כל מה שתמעט חכרתם זו לאות על מעלתם וקרבתם להבורא ית"ש ושים לבך לשער זה והבן אותו עכ"ל הקדוש עי"ש. וזה"פ אין ריבוי אחר ריבוי אלא למעט. פי' הריבוי מורה על המעט ופחיתת מעלתם. ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות. פי' המיעוט מורה על רבות וגדול מעלתם כלשונו הקדוש הנ"ל כל שתמעט חכרתם זו לאות על מעלתם ודו"ק:

א"י על המרבה בתורה אין ריבוי אחר ריבוי בתורה אלא למעט. יותר שמרבה בתורה. יותר חסר לו ומעט היא בעיניו וחושק ללמוד עוד. ויותר ממעט א"ע ושפל בעיניו. ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות. יותר שממעט בתורה יותר מתרבה ומתנשא בעצמו ונדמה לו שכבר מלא תורה. כ"ש איסתרא בלגוני' קיש קיש קרי'. ור"ל עיין בדברינו פ' ויתי ע"פ הוועה אותי מעודי וכפ' ויקהל ע"פ ובחרושת אבן למלאות. והבן:

א"י עפ"י מרז"ל (תענית ז') למה נמשלה התורה למים. מה מים מניחים מקום גבוה והולכין למקום נמוך אף ד"ת מניחים מי שרעתו גבוה עליו והולכים אצל מי שרעתו שפלה. עי"ש. והמאמר הזה מכיוון לצאמר הוזה"ק הנ"ל (קס"ח ב'). דלא רבי קוב"ה אלא לראועיר